

Iz učenega sveta

Moč vetra

Ni še dolgo, bilo je v lanskem svečanu, ko je strahovit vihar na severni španski obali v mestu Santander najprej potopil nekaj ladij v pristanišču, potem pa povzročil požar, ki je bil tako hud, da je uničil nad 200 hiš v mestu in je nekaj tisoč prebivalcev ostalo brez strehe. Prav tako ste slišali že kaj o hudih viharjih, ki jim pravijo tornado ali ciklon v Severni Ameriki in o tajfunu na obalah Tihega oceana. Ti viharji so tako hudi, da odnašajo cele hiše in rušijo mesta in vasi. Pa naša kraška burja, tudi ta je huda, saj smo nedavno čitali, da je v Liki prevrnila nekaj vagonov tovrnega vlaka.

Veter je močan, to ste se sedaj prepričali. Njegova moč se da tudi meriti na ta način, da izračunajo hitrost, s katero prevali veter določeno pot v eni sekundi. Čim hitrejši je, tem večja je njegova moč. Za to imajo posebne priprave, ki se vrte in po številu obratov pokažejo, kakšna je pot vetra v eni sekundi. Da se potem lahko po raznih deželah med seboj razumejo, kakšna je jakost vetra, so sestavili posebne tablice. Eno izmed njih vam prinašamo tu spodaj. Najprej je oznaka (številka) jakosti vetra, potem hitrost v eni sekundi in nato je naveden pojav, po katerem lahko brez priprav presodimo, kakšne jakosti je veter:

- Jakost 0 — popolna tišina, brez vetra.
- 1 — komaj zaznaten premik vetra, 1 do 2 m/sek, dim se dviga skoraj navpično v zrak.
- 2 — pihljaj, 2 do 4 m/sek, komaj ga zaznamo s čuti.
- 3 — lahek veter, 4 do 6 m/sek, zastave in listi se gibljejo.
- 4 — zmeren veter, 6 do 8 m/sek, zastave plapolajo, vejice poleg listov se gibljejo.
- 5 — svež veter, 8 do 10 m/sek, večje veje se gibljejo.
- 6 — močan veter, 10 do 12 m/sek, slišimo bučanje.
- 7 — oster veter, 12 do 14 m/sek, šibka drevesa se upogibajo.
- 8 — viharo, 14 do 17 m/sek, drevesa se upogibajo.
- 9 — vihar, 17 do 20 m/sek, strešna opeka leti s streh.
- 10 — močan vihar, 20 do 24 m/sek, vihar ruje drevesa.
- 11 — orkanu podoben vihar, 24 do 30 m/sek, težka škoda.
- 12 — orkan, nad 30 m/sek, opustošenja.

Po tej razdelitvi si sami lahko napravite primerno sliko o jakosti vetra, ki ga hočete določiti. Kraška burja, ki premetava vlake, ima jakost 10 do 11 m/sek in zato ni nič čudnega, če trdijo, da piha s hitrostjo nad sto km na uro.

Teža raznih živali

Že ljudje nismo vsi enako težki, saj poznamo suhce in debeluharje, ki odtehtajo kar tri do štiri suhce. Še večja je razlika med posameznimi živalmi. Našteli bomo nekaj domačih in tujih, ki jih vsaj po slikah poznate:

Lisica	7 kg	som	300 kg
jazbec	20 kg	los	400 kg
srna	20 kg	grizli medved	450 kg
krap	do 35 kg	bizon	700 kg
tiger	80 kg	mrož	1000 kg
noj	100 kg	indijski nosorog	2000 kg
severni jelen	150 kg	nilski konj	2500 kg
divji prašič	200 kg	slon	3100 kg
rjavi medved	250 kg	kit	130.000 kg

Včasih so na zemlji živeli tudi še večji in težji zmaji, toda sedaj so vsi izumrli. Edino morje lahko preživi in nosi takega velikana kot je kit. Saj na suhem se ne bi mogel niti gibati pri svoji teži in kakšne noge bi vendar moral imeti!

Spoštovani g. urednik!

Ko prejmem novo številko »Vrtca«, se razveselim, ker se spet moja knjižnica poveča za en list. Med knjigami imam tudi »Pravljice in pripovedke« Lee Faturjeve. Dobila sem jih kot nagrado za rešene uganke. Zelo mi ugaja povest »Sedem Bernardkovih«.

Stanujem v Zg. Zadobrovi, v šolo imam četrť ure hoda. Naša farna cerkev je posvečena Marijinemu Vnebovzetju, njeni podružnici pa sv. Tomažu in sv. Andreju.

Pošiljam Vam in vsem bralcem »Vrtca« prisrčne pozdrave!

Šmauc Breda,

učenka V.a razr. ljudske šole
pri Dev. Mar. v Polju.

Ljubi »Vrtca«!

Letos smo te pa res dolgo čakali in vendar dočakali. Vmes je bilo kar tri

mesece počitnic. Jaz zelo rad berem knjige, zato sem naročen tudi na »Vrtca«, ki ga vsak mesec že komaj čakam. Za naročnino me ne skrbi, ker sem pri gobah toliko zaslužil, da bo za zvezke in knjige pa še za »Vrtca« povrh in še mi bo ostalo. Vesel sem, ker si že sam pomagam. Res sem moral večkrat zgodaj vstati, da mi niso drugi pred nosom pobrali gob, pa mi zdaj ni žal za to. Očka mi večkrat pravi, da trdo zasluženi denar največ zaleže. »Vrtca« bereva s sestrico skupaj. Ona ima najrajši pravljice, jaz pa kaj takega o junakih ali pa o daljnih krajih. Tudi z ugankami imava veselje, samo precej težke se mi zde nekaj časa. Kadar se mi pa posreči rešitev, se mi zdi, da le niso tako zapletene. Letošnje so precej drugačne od lanskih, a upam, da se jih bom privadil in jih rešil pravočasno.

Jože Bregar,

učenec IV. razr. v Šiški.